* H C Q - 0 0 1 - 0 0 1 8 2 6 *

HCQ-001-001826

Seat No. ________

Third Year B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

October – 2017

Sanskrit : Paper-XV

(Sanskrit Bhasha Ane Sahitya)

(New Course)

Faculty Code : 001
Subject Code : 001826

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો : ૮

1 (A) Translate any **two** of the following passages : **8**

(१) तात चन्द्रापीड विदित्तवेदित्तव्यस्याधीतसर्वशास्त्रस्य ते नाल्पप्युप देष्टव्यमस्ति । केवल च निसर्गत एवाभानुभेद्यमरत्ना लोकोच्छेद्यमप्रदीप–प्रभापनेयमतिगहनं तमो यौवनप्रभवम्। अपरिणामोपशमो दारुणो लक्ष्मीमदः। कष्टमनञ्जनवर्ति साध्यमपरमैश्वर्यतिमिरान्धत्वम् । अशिशिरोपचारहार्यो त्यन्ततीव्रो दर्पदाहज्वरोष्मा । सततममूलमन्त्रगम्यो विषमो विषयविषास्वाद–मोहः । नित्यस्नानशौचवध्यो बलवान्रागमलावलेपः ।

(२) आलोकयतु तावत्कल्याणा भिनिवेशी लक्ष्मीरेव प्रथमम् । इयं हि सुभटखड्ग मण्डलोत्पलवनविभ्रमभ्रमरी लक्ष्मीः क्षीरसागरात्पारिजात पल्लवेभ्यो रागमिन्दुशकलादेकान्तवक्रतामुच्चैः श्रवसश्चलतां कालकूटान्मोहनशकित मदिराया मदं कौस्तुभमणेरति नैष्ठुर्यमित्येतानि सहवासपरिचय वशाद्विरत विनोदचिह्नानि गृहीत्वैवोद्गता । न हि एवंविधमपरपरिचितमिह जगति किंचिदस्ति यथेयमनार्या । लब्धापि खलु दुःखेन परिपाल्यते ।

(३) परस्परविरुद्धं चेन्द्रजाल मिव दर्शयन्ती प्रकट्यति जगति निजं चरितम् । तथाहि सततमुष्माणमारोपयन्त्यपि जाडयमुपजनयति । उन्नतिमादधानापि नीचस्वभावतामाविष्करोति । तोयराशि संभवापि तृष्णां संवर्धयति । ईश्वरतां दधानाप्यशिवप्रकृति त्वमातनोति । बलोपचयमाहरन्त्यपि लधिमानमापाद यति । विग्रहवत्यप्यप्रत्यक्षदर्शना । पुरूषोत्तमरतापि खलजनप्रिया रेणुमयीव स्वच्छमपि कलुषीकरोति ।

(४) कामं भवान्प्रकृत्यैव धीरः । पित्रा च महता प्रयत्नेन समारोपितसंस्कार तरलहृदयमप्रतिबुद्धं च मदयन्ति धनानि । तथापि भवद्गुणसंतोषो मामेवं मुखरीकृतवान् । इदमेव च पुनः पुनरभिधीयसे । विद्वांसमपि सचेतनमपि महासत्त्वमप्यभिजातमपि धीरमपि प्रयत्नवन्तमपि पुरूषमियं दुर्विनीता खलीकरोति लक्ष्मीरिति । सर्वथा कल्याणैः पित्रा क्रियमाणमनुभवतु भवान्यौ वराज्याभिषेकमङ्गलम् । कुलक्रमागतामुद्धहपूर्व पुरूषैरुढां धुरम् । अवनमय द्विषतां शिरांसि ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** સંદર્ભ સહિત સમજાવો : ૬

(B) Explain any **two** with reference the context : **6**

(१) महतीयं खल्वनर्थपरंपरा ।

(२) सरस्वतीपरिगृहीतमीर्ष्ययेव नालिङ्गति जनम् ।

(३) अमृत सहोदरापि कटुकविपाका ।

(४) गङ्गेव वसुजनन्यपि तरंङ्गबुद्बुदचञ्चला ।

૨ 'શુકનાસોપદેશ'નું રસદર્શન કરો. **૧૪**

2 Appreciate critically on शुकनासोपदेश. **14**

અથવા/OR

૨ બાણભટ્ટની કાવ્યશૈલી પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. **૧૪**

2 Write a detailed note on poetic style of बाणभट्ट. **14**

૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો : **૧૪**

3 Write an Essay in Sanskrit an any **one** of the following : **14**

(१) धनमहिमा ।

(२) विद्याधनं सर्वधनं प्रधानम् ।

(३) जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ।

(४) परोपकारः ।

૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** છંદને લક્ષણ-ઉદાહરણ સહિત સમજાવો : **૧૪**

4 Define any **two** metres of the following and explain : **14**

(૧) मालिनी

(૨) अनुष्टुप

(૩) उपजाति

(૪) वसंततिलका

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** પર ટૂંકનોંધ લખો : **૧૪**

5 Write short notes on any **two** of the following : **14**

(૧) बाणस्य विद्वता ।

(૨) बाणस्य कवनम् ।

(૩) લક્ષ્મી વિશે બાણના વિચારો.

(3) The thoughts of Bana about Laxami.

(૪) बाणस्य समयः ।